

İlkokul Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Bakımından İncelenmesi

Kübra ARSLAN¹ & Yalçın BAY²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Erzurum, Türkiye

²Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye

Gönderilme Tarihi (**Received**): 12/04/2023

Kabul Tarihi (**Accepted**): 21/06/2023

Düzeltilme Tarihi (**Revised**): 20/06/2023

Yayınlanma Tarihi (**Published**):30/06/2023

Özet

Bu çalışmada farklı yayınlara ait 1.-4. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Doküman incelemesi yönteminin kullanıldığı bu nitel çalışmada özel ve kamuya ait 12 adet Türkçe ders kitabına erişilmiştir. Çalışma kapsamında söz konusu incelenen Türkçe ders kitaplarında kullanılan metinlerin toplam sözcük sayısı, toplam farklı sözcük sayısı, toplam cümle sayısı, toplam karakter sayısı ve bu metinlerin ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunlukları hesaplanmıştır. Elde edilen veriler farklı yayınlara ait aynı sınıf düzeyindeki kitaplar bakımından listelenerek karşılaştırılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre farklı yayınlara ait aynı sınıf düzeyindeki kitaplarda yer alan metinlerin toplam sözcük, toplam farklı sözcük, toplam karakter sayısı, toplam cümle sayısı, ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu özellikleri arasında tutarlılık olmadığı tespit edilmiştir. Farklı sınıf seviyesindeki kitaplara bakıldığında ise sınıf seviyesi arttıkça incelenen özelliklerinin arttığı görülmektedir. Yapılan inceleme sonucunda, Türkçe ders kitaplarının söz varlığını geliştirme hedeflerinde tüm öğrencilere fırsat eşitliği sunması bakımından ortak plan ve stratejilerin belirlenmesi ve yayınlarca uygulanması önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Söz varlığı, sözcük öğretimi, Türkçe ders kitabı

Examination of Primary School Turkish Textbooks in Terms of Vocabulary

Abstract

In this study, it is aimed to determine the vocabulary of 1-4 grade Turkish textbooks belonging to different publications. In this qualitative research in which the document analysis method was used, 12 Turkish textbooks were accessed. The total number of words, the total number of different words, the total number of sentences, the total number of characters, and the average word length and average sentence length of the texts used in these Turkish textbooks were calculated. The data obtained were listed and compared in terms of books at the same grade level belonging to different publications. According to the findings of the study, it was determined that there was no consistency in the same grade level books belonging to different publications. When we look at the books of different grade levels, it is seen that as the grade level increases, the totals increase. It has been suggested that common plans and strategies should be determined by publications.

Keywords: Vocabulary, vocabulary teaching, Turkish textbooks

* Sorumlu Yazar: Kübra Arslan E-mail: kubra_demir97@hotmail.com Orcid No: 0000-0002-2164-6463

** Bu çalışma birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında gerçekleştirdiği yüksek lisans tezinden üretilmiştir

Atıf (Citation): Arslan, K. & Bay, Y. (2023). İlkokul ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education (TUJPEd)*, 8(1), 14-27. **Doi:** 10.52797/tujped.1282167

GİRİŞ

Çevre ile olan etkileşim canlılar için kaçınılmazdır. Bu bakımdan insanın yaşamını sürdürmesinde çevresiyle olan iletişiminin etkisi büyüktür. İletişim neredeyse her zaman sosyal bir bağlam üzerinde gerçekleşir (Amberg ve Vause, 2010). İnsanın sahip olduğu söz varlığı iletişimin en açık ve etkili halini oluşturmaktadır. Yeni sözcüklerin öğrenilmesi insanın kurduğu iletişimin niteliklerini etkilemektedir. Çünkü insan sahip olduğu söz varlığı çerçevesinde kendini ifade etme imkanı bulur. Söz varlığının gelişmesiyle sorumluluk bilincine erişilir. Dünyayı tanıma ve anlama fırsatı yakalanır. Söz varlığı kişinin karakter gelişimini, olumlu sevgi ve olumlu model oluşumunu destekler (Özalp, 2011). İnsanın sahip olduğu söz varlığı onun eğitim ve kültürlenme düzeyini belli eder ve sosyal statüsünü açığa çıkarır (Dilidüzgün, 2014). Sahip olunan söz varlığı ile dilsel ve düşünsel becerilerin boyutları genişler. Söz varlığını oluşturan parçalarla sınırsız sayıda olası anlatımlar, sorular, buyruklar ya da haykırışlar üretilebilir, anlaşılabilir ve düşünülebilir. Doğru ya da yalan, pişmanlık ya da umut dile getirilebilir. Şiirden propagandaya sınırsız sayıda istek, dilek, aykırılık yayılabilir (Lust, 2021). Özetle söz varlığı zenginse zengin düşünce ve hayallere sahip olunur ve daha başka zengin hayal ve düşünceler üretilebilir (Çavuşoğlu, 2006).

Söz varlığı dildeki bütün söz unsurlarını ifade ederken, insan için herhangi bir yaş diliminde sahip olduğu dil birikimi olarak belirtilebilir ve temelinde sözcükler yer alır (Karadağ, 2019). Bireyin sahip olacağı söz varlığı en kapsamlı gelişmeyi okul çağı içinde gösterir (Kurudayoğlu ve Soysal, 2016). Çocuklar okuma ve yazmayı öğrendikten sonra günlük hayatta kullanacakları sözcüklerin büyük bir kısmını bu ilköğretim çağında öğrenirler (Kavcar, Oğuzkan ve Hasırcı, 2016). Yeni sözcükler öğrenmek öğrencilerin düşünce sisteminin gelişmesine de olanak sağlar. Söz varlığı geniş olan öğrenci dil becerilerinde de gelişim gösterir. Çünkü okuma, yazma, konuşma ve dinleme olarak belirtilen bu dört beceri ile söz varlığı arasında güçlü bir ilişki vardır. Öğrenciler sözcükleri doğru şekilde anlamlandırırırlarsa okuduklarını ve dinlediklerini anlayabilirler (Pehlivan, 2003). Bu beceri öğrencinin diğer derslerdeki başarısına da olumlu bir aktarım sağlar. Fakat bir dilin söz varlığının bir seferde öğrenciye aktarılması mümkün değildir. Bunun için aşamalı bir yol izlenmelidir (Keklik, 2016). Bu bakımdan okullarda sözcük öğretimi etkinlikleri yapılmaktadır. Bu etkinliklerde yer alan söz varlığının sınıf seviyesi arttıkça genişletilmesi önemlidir. Ancak dil öğretimi için ayrılan sürenin yetersiz olması ve bu sınırlı zamana sığdırılabilecek sözcüklerle öğrencilerin sözcükleri öğrenme kapasitesi farklı stratejilerin kullanılmasını gerekli kılmaktadır (Memiş, 2019). Sözcük öğretiminde kullanılan stratejilerin etkili şekilde uygulanabilmesi için öncelikle ne öğretileceğinin belirlenmesi önemli bir adımdır. Bu bakımdan sözcük öğretimine başlarken hedef sözcüklerin oluşturulması gerekmektedir. Hedef sözcüklerin niteliği ve niceliği öğretim ve değerlendirme sürecini etkilediğinden sözcük seçiminde titizlikle çalışılması sözcük öğretiminde diğer adımların daha sağlıklı ilerlemesine olanak sağlar (Tağa, 2014).

Sözcük öğrenirken kullanılacak stratejiler Karadağ (2019) tarafından 3 başlık altında toplanmıştır:

1. Bilinmeyen bir sözcük ile karşılaşıldığında, sözcük anlamını çözmek için kullanılan stratejiler
 - a. Sözcük içinde bulunduğu bağlama başvurma
 - b. Sözcüğü başka ifade, cümle ve metin bağlamında arama.
 - c. Şekil bilgisi farkındalığını kullanma.
 - d. Tahmin etme.
 - e. Sözlük kullanma

2. Sözcük anlamını kesinleştirmek ve sözcük hazinesini derinleştirmek için kullanılan stratejiler
 - a. Bağlam üretme.
 - b. Metinler arası okuma.
 - c. Sözcük defteri/sözlük oluşturma.
 - d. Kavram haritası oluşturma.
3. Yeni sözcük ve kavram öğretmek için kullanılacak stratejiler
 - a. Dil farkındalığı kazanma.
 - b. İletişime açık olma.
 - c. Dinleme ve okuma alışkanlığı kazanma.

Öğretilmesi hedeflenen sözcükler ne kadar sık tekrar edilirse akılda kalıcılığı da o kadar artar. Ancak öğretim yapılırken sözcüklerin anlamlarının net bir şekilde verilmesi gereklidir. Anlamı netleşen sözcüklerin hatırlanma olasılığı artmaktadır. Soru sorma ve iletişim etkinlikleri ile sözcük bilgisi artmaktadır (Esgin, 2016).

Sözcük öğrenirken kullanılan stratejiler öğretimi daha verimli hale getirmektedir. Ancak sözcük öğretimini etkileyen başka unsurlar da bulunmaktadır. Örneğin bir cümle uzun ve karmaşıksa öğrencinin anlatılmak isteneni kavraması zorlaşacaktır. Diğer yandan cümlede geçen anlamını bilmediği sözcükleri tahmin edebilmesi de imkânsızlaşacaktır. Cümlelerin uzunluğu cümlede geçen sözcüklerin akılda kalıcılığını etkilemektedir. Hafızamız uzun cümlelerde kullanılan tüm sözcükleri öğrenmede yetersiz kalmaktadır. Uzun cümlelerde sözcüklerin bir kısmı unutulmaktadır. Yapılan araştırmalara göre cümlelerin başında yer alan sözcüklerin cümlelerin sonundaki sözcüklere göre daha iyi öğrenildiği tespit edilmiştir (Güneş, 2003). Kısa ve basit yapıda olan sözcükler algılamayı kolaylaştırmaktadır. Okullarda sözcük öğretimi için en sık kullanılan materyal Türkçe ders kitaplarıdır. Bu yüzden Türkçe ders kitaplarına alınacak metinlerde kullanılan sözcük ve cümle uzunluklarına dikkat edilmesi ve sınıf seviyesi arttıkça sözcük ve cümle uzunluklarının da artırılması tavsiye edilmektedir (Zorbaz, 2007).

Ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu hesaplanırken aşağıdaki formüller uygulanır:

$$\text{Sözcüklerin Uzunluğu} = \frac{\text{Hece Sayısı}}{\text{Sözcük Sayısı}}$$

$$\text{Cümlelerin Uzunluğu} = \frac{\text{Sözcük Sayısı}}{\text{Cümle Sayısı}}$$

Karşılaşılan olaylar ile yaşam döngüsü, öğrencilerin söz varlığını geliştirmede bir etken olsa da öğretimde kullanılan metinlerin etkisi daha büyüktür. Öğrenciler, sistematik bir sözcük öğretimine ilk olarak ders kitaplarıyla adım atarlar (Daharlı, 2016). Bu bakımdan Türkçe ders kitaplarına alınacak metinlerin özenle seçilmesi gerekir. Metinlerin öğrencinin seviyesine uygun olması metnin anlaşılabilirliği için önemlidir. Öğrenci anlayıp sevebildiği bir metni okurken yeni sözcükleri öğrenmeye ve kavramaya karşı daha açık ve motive olacaktır. Sınıf seviyesi arttıkça yeni sözcüklerin artması ve farklı türde sözcüklere yer verilmesi, cümlelerin kolaydan zora biçimde düzenlenmesi öğrencinin öğrenme arzusunun artmasına katkı sağlayacaktır (MEB, 2021). Türkçe ders kitaplarının söz varlığını geliştirmesi açısından etkili içerikler sunması gerekmektedir. Bu durumda kullanılacak metinlerin nitelikleri yazarların ve

yayınevlerinin keyfi seçimlerine bırakılmamalıdır. Metinlerin yazımı ve seçimi belirli kriterler doğrultusunda yapılmalıdır.

14 Ekim 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinde ders kitaplarında bulunması gereken bazı niteliklere yer verilmektedir. Yönetmeliğe göre hazırlanacak ders kitapları anayasa ve kanunlara aykırı konuları içermemeli, bilimsel hata barındırmamalı, öğretim programında yer alan kazanımları içermeli, dil ve anlatım açısından hatalı olmamalı ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun görsel tasarımlar ve içerikler barındırarak öğrenmeyi desteklemelidir. Öğrencilerin gelişim özelliklerine dikkat edilmesini vurgulayan yönetmelikte gelişim özelliklerine değinilmemiş ve bu kapsamda hangi kriterlerin uygulanacağı belirsiz bırakılmıştır. Bu belirsizlik Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2022’de açıkladığı bazı kriterlerle kısmen netlik kazanmaktadır. Ders kitabı olarak okutulacak yayınların seçiminde anlatımla ilgili dikkat edilecek kriterler şu şekilde sıralanmıştır:

- Anlatım hiçbir tartışmaya yol açmadan tek bir yargıyı açıkça ifade etmelidir.
 - Anlatım gereksiz söz sanatları ve sözcük öbeklerinden uzak, basit ve yalın; ifadeler sade ve anlaşılır olmalıdır.
 - Anlatım gereksiz sözcüklerden, aynı anlama gelen ifadelerden ve sözcük tekrarlarından arınmış olmalıdır.
 - Anlatım, metin içerisinde akıcılığı bozacak nitelikte uzun cümlelerden ve karışık ifadelerden uzak; okumayı yavaşlatmayan ve kolay okunabilir nitelikte olmalıdır.
- Kitaplardaki içeriğin sınıf seviyesine uygun hazırlanması ve söz varlığını geliştirmeye yönelik dil kullanılmasına da dikkat çekilmiştir. Ancak sınıf seviyelerine göre dikkat edilecek somut kriterlerden ve söz varlığını geliştirmeye yönelik sözcük listelerinden veya stratejilerden bahsedilmemiştir. Söz konusu durum yayınevlerinin kitap hazırlamada öznel fikirlerden ve farklı stratejilerden yararlanma sorununu gündeme getirmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında (2019) seçilecek metinlere dair daha detaylı nitelikler ortaya konmaktadır. Programa göre; yayınevinin farklı sınıf seviyeleri için hazırladığı Türkçe ders kitaplarında aynı metin kullanılmamalıdır. Bu örnekle metin seçimi yapılırken metnin sınıf seviyesine uygunluğunun önemine dikkat çekilmektedir. Diğer yandan öğrencinin aynı metinle iki farklı sınıf seviyesinde karşılaşması söz varlığı gelişimi açısından tekrara düşmesine neden olacaktır. Program her ne kadar daha detaylı kriterler ortaya koysa da bu kriterlerin uygulanmasında herhangi bir ölçüt bulundurmamaktadır. Örneğin 1. sınıf Türkçe ders kitabına seçilecek metinlerin seviyeye uygun olması gerektiğini söylese de 1. sınıf seviyesinin özelliklerine ve buldurması gereken sözcük sayısı, sözcük uzunluğu, cümle uzunluğu gibi ölçütlerden bahsedilmemiştir. Bu durumda sınıf seviyesine göre seçilen metinlerin yayınevlerince farklı yorumlamaları söz konusu olmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilkökul Türkçe ders kitaplarının söz varlığını belirlemek amacıyla nitel araştırmadan yararlanılmıştır. Çalışmada Türkçe ders kitaplarında yer alan sözcükler ve bu sözcüklerinin özelliklerinin belirlenmesi istendiği için doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme yöntemi ile yazılı belgeler özenle ve sistematik şekilde analiz edilebilir (Wach, 2013).

Örneklem

Araştırmada kullanılan 12 adet ilkökul Türkçe ders kitabı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. İlkokul Türkçe Ders Kitapları

Sınıf Seviyesi	Ders Kitabı	Yayınevi	MEB Onay Tarih/ Sayı
1. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 1/A	28.05.2018/78
1. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 1/B	28.05.2018/78
1. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	DY 1	28.05.2018/78
2. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 2/A	18.04.2019/8
2. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 2/C	28.05.2018/78
3. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 3/D	28.05.2018/78
3. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	DY 3	28.05.2018/78
3. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 3/E	18.04.2019/8
3. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 3/F	25.07.2018/99
4. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 4/C	18.04.2019/8
4. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	DY 4	28.05.2018/78
4. Sınıf	Türkçe Ders Kitabı	ÖY 4/G	18.04.2019/8

Not. ÖY: Özel Yayın, DY: Devlet Yayını.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kitaplarda bulunan toplam sözcük sayılarını ve toplam farklı sözcük sayılarını belirlemek için Cibakaya adlı dizin programı kullanılmıştır. Ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğunun hesaplanması okunabilirlikindeksi.com sitesinden gerçekleştirilmiştir. Kitaplarda kullanılan metinlerdeki toplam cümle ve toplam karakter sayıları da bu site üzerinden hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

İlkokul Türkçe ders kitaplarındaki metinler dijital ortama aktarılarak Cibakaya adlı dizin programına eklenmiştir. Programdan elde edilen dizin toplam sözcük sayısı belirlenmiş ve bu sözcükler yalın hallerine getirilerek farklı sözcük sayıları ortaya konmuştur. Toplam karakter sayısı, toplam cümle sayısı, ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu ise belirtilen sitede hesaplandıktan sonra aynı sınıf düzeyindeki yayınlara ait veriler bir araya getirilerek tablolatırılmıştır. Toplam sözcük sayısı, toplam farklı sözcük sayısı, toplam karakter sayısı, toplam cümle sayısı, ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu verileri farklı sınıf seviyelerinde bir araya getirilerek grafik üzerinde gösterilmiştir.

Çalışmada elde farklı yayınların aynı sınıf düzeylerine ait verileri tablo üzerinde verilmiştir ve farklı yayınların farklı sınıf seviyelerine ait verileri ise grafik üzerinde gösterilerek yorumlanmıştır. Farklı yayınlara ait aynı sınıf düzeyindeki Türkçe ders kitaplarının söz varlıkları hakkında benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiş ve çıkarımlarda bulunulmuştur.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde farklı yayınevlerine ait İlkokul 1.-4. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki toplam sözcük, toplam farklı sözcük, toplam karakter sayısı, toplam cümle sayısı, ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğuna ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. İlkokul 1. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sözcük, Farklı Sözcük ve Karakter Sayısı

İlkokul 1. Sınıf	Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	Karakter Sayısı
ÖY 1/A	2217	725	13.915
ÖY 1/B	1932	658	12.025
DY 1	2151	727	13.969

Tablo 2 incelendiğinde en fazla sözcüğün ÖY 1/A' da en az sözcüğün ise ÖY 1/B'de kullanıldığı görülmektedir. Veriler ile orantılı olarak en fazla farklı sözcüğün ÖY 1/A'da bulunması beklenirken en

fazla farklı sözcük DY 1'de bulunmaktadır. Aynı tutarsızlık toplam karakter sayısında da bulunmaktadır. DY 1, ÖY 1/A'ya göre daha fazla karakter barındırmaktadır. 1. Sınıf Türkçe ders kitaplarının toplam sözcük sayıları arasında benzerlik bulunmamaktadır.

Tablo 3. İlkokul 1. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Toplam Cümle Sayısı, Ortalama Sözcük ve Cümle Uzunluğu

İlkokul 1. Sınıf	Toplam Cümle Sayısı	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Ortalama Cümle Uzunluğu
ÖY 1/A	413	2.58	5.01
ÖY 1/B	380	2.59	4.84
DY 1	444	2.56	4.92

Tablo 3'e göre toplam cümle sayısı en fazla olan yayın DY 1'dir. En az cümleye sahip olan yayın ise ÖY 1/B'dir. ÖY 1/B'nin ortalama sözcük uzunluğu daha diğer yayınlara göre daha düşüktür. En uzun cümlelere sahip olan yayın ise ÖY 1/A'dır. Ortalama sözcük uzunluklarına bakıldığında ise birbirine yaklaşık değerlere sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4. İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Sözcük, Farklı Sözcük ve Karakter Sayısı

İlkokul 2. Sınıf	Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	Karakter Sayısı
ÖY 2/A	5224	1339	33.593
ÖY 2/C	4884	1289	30.888

Tablo 4'e göre toplam sözcük sayısı en fazla olan yayın ÖY 2/A'dır. Sözcük sayısı ile orantılı olarak farklı sözcük sayısı ve karakter sayısı da ÖY 2/A'da daha fazladır. 2. sınıf Türkçe ders kitaplarının arasında sözcük sayısı bakımından benzerlik bulunmamaktadır. Sözcük sayısı arasındaki farka bakıldığında iki yayın arasındaki farklı sözcük sayısı farkı daha azdır. ÖY 2/A daha fazla sözcük bulundurmasına rağmen farklı sözcük bakımından aynı oranda çeşitlilik göstermemektedir.

Tablo 5. İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Toplam Cümle Sayısı, Ortalama Sözcük ve Cümle Uzunluğu

İlkokul 2. Sınıf	Toplam Cümle Sayısı	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Ortalama Cümle Uzunluğu
ÖY 2/A	984	2.62	4.94
ÖY 2/C	940	2.57	5.25

Tablo 5 incelendiğinde en fazla cümlelerin ÖY 2/A'da bulunduğu görülmektedir. Ancak ÖY 2/C'nin ortalama cümle uzunluğu daha yüksektir. Bu durumun toplam cümle sayısını etkilediği yorumu yapılabilir. Ortalama sözcük uzunluğuna bakıldığında ise ÖY 2/C'de daha kısa sözcüklerin kullanıldığı görülmektedir. ÖY 2/A'da daha kısa uzun sözcüklerle daha kısa cümleler kurularak daha fazla cümle elde edildiğinden bahsedilebilir. Bu durumu toplam sözcük sayısı da etkilemektedir.

Tablo 6. İlkokul 3. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Toplam Sözcük, Farklı Sözcük ve Karakter Sayısı

İlkokul 3. Sınıf	Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	Karakter Sayısı
ÖY 3/D	6052	1358	38.818
DY 3	6120	1567	38.764
ÖY 3/E	9035	1919	58.143
ÖY 3/F	6167	1488	39.414

Tablo 6'ya göre en fazla sözcüğün ÖY 3/E'de bulunduğu görülmektedir. Aynı zamanda ÖY 3/E'nin toplam sözcük sayısı diğer üç yayından oldukça fazladır. En az sözcük ise ÖY 3/D'de bulunmaktadır. ÖY 3/E dışındaki üç yayının toplam sözcük sayılarının birbirine daha yakın olduğu görülmektedir. En fazla farklı sözcük ve karakter içeren yayın yine ÖY 3/E'dir. Ve diğer üç yayın ile arasındaki fark büyüktür. En az farklı sözcük içeren yayın ise ÖY 3/D'dir. Toplam sözcük sayısındaki benzerliği daha yakın olan ÖY 3/D, DY 3 ve ÖY 3/F'nin, farklı sözcük sayısındaki benzerlikleri daha azdır. Bu üç yayın için sözcük sayıları yaklaşık değerlere sahipken farklı sözcük sayıları çeşitlilik göstermektedir.

Tablo 7. İlkokul 3. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Toplam Cümle Sayısı, Ortalama Sözcük ve Cümle Uzunluğu

İlkokul 3. Sınıf	Toplam Cümle Sayısı	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Ortalama Cümle Uzunluğu
ÖY 3/D	1027	2.61	6.13
DY 3	906	2.64	6.95
ÖY 3/E	1511	2.62	5.86
ÖY 3/F	1153	2.62	5.36

Tablo 7 incelendiğinde en fazla cümlelerin ÖY 3/E'de bulunduğu görülmektedir. ÖY 3/E'nin ortalama sözcük ve ortalama cümle uzunluğu ortalama bir değere sahiptir. Bu bakımdan cümle sayısında toplam sözcük sayısının etkisi olduğu söylenebilir. En az cümle ise DY 3'te bulunmaktadır. DY 3'ün en uzun cümlelere sahip olduğu görülmektedir. Bu bakımdan ortalama cümle uzunluğunun cümle sayısı üzerinde etkisi olduğu çıkarımı yapılabilir. 3. sınıfa ait Türkçe ders kitaplarının tümü birbirinden farklı ve oldukça çeşitlilik gösteren toplam cümle sayılarına sahiptir.

Tablo 8. İlkokul 4. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Toplam Sözcük, Farklı Sözcük ve Karakter Sayısı

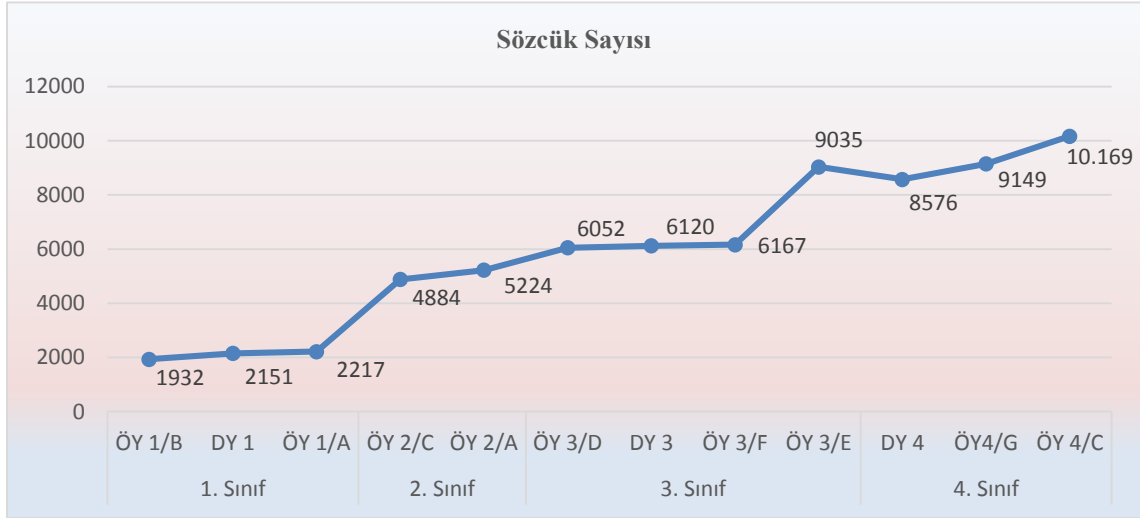
İlkokul 4. Sınıf	Sözcük Sayısı	Farklı Sözcük Sayısı	Karakter Sayısı
ÖY 4/C	10.169	2064	63.922
DY 4	8576	1927	53.936
ÖY4/G	9149	2094	60.602

Tablo 8'deki verilere göre en fazla sözcük ÖY 4/C'de, en az sözcük ise DY 4'te bulunmaktadır. Toplam sözcük sayıları üç yayın için çeşitlilik göstermektedir. En az farklı sözcük ve karakter içeren yayın yine DY 4'tür. En fazla sözcük ÖY 4/C'de bulunmasına rağmen en fazla farklı sözcük ÖY 4/G'de bulunmaktadır.

Tablo 9. İlkokul 4. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Toplam Cümle Sayısı, Ortalama Sözcük ve Cümle Uzunluğu

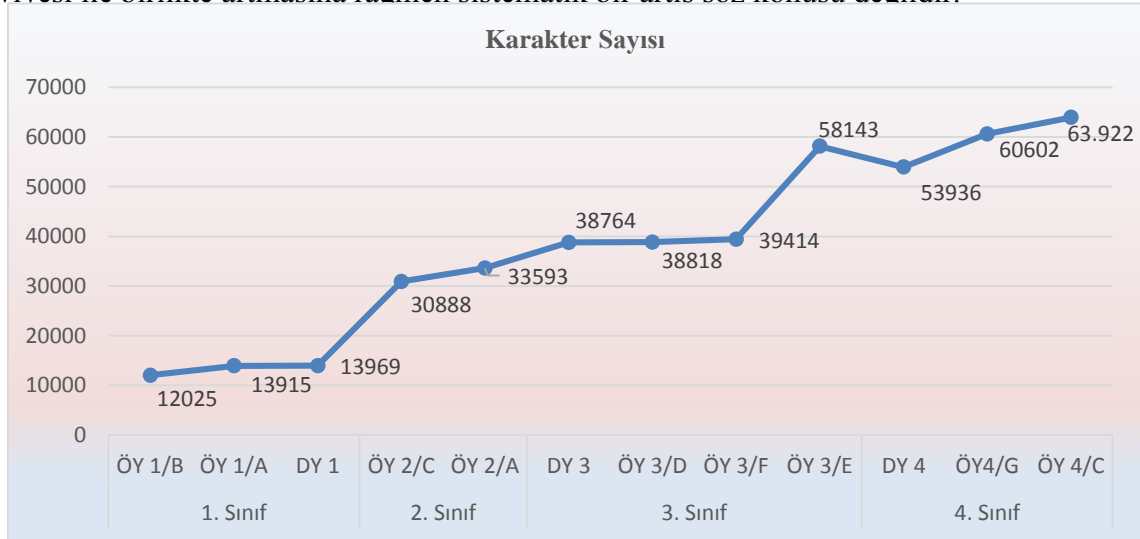
İlkokul 4. Sınıf	Toplam Cümle Sayısı	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Ortalama Cümle Uzunluğu
ÖY 4/C	1583	2.56	6.26
DY 4	1277	2.57	7.02
ÖY 4/G	1562	2.54	6.50

Tablo 9'a göre toplam cümle sayısı en fazla olan yayının ÖY 4/C olduğu görülmektedir. ÖY 4/C'nin toplam cümle sayısı ÖY 4/G ile benzerlik göstermektedir. Cümle sayısı en az olan yayın DY 4'tür. Ortalama cümle uzunluğu ve ortalama sözcük uzunluğu en yüksek olan yayın da DY 4'tür.

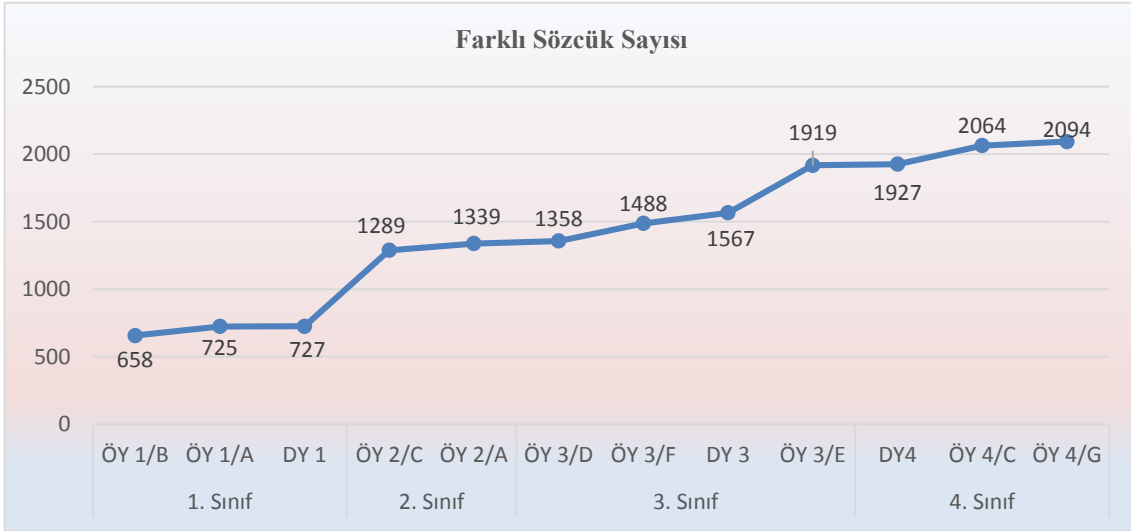
Grafik 1. Sınıf Seviyesine Göre Sözcük Sayısı

Grafik 1 incelendiğinde sınıf seviyesi arttıkça toplam cümle sayısının da giderek arttığı görülmektedir. Ancak yalnızca ÖY 3/E 4. sınıfa ait bir yayından daha fazla sözcük bulundurmaktadır. Bu durum sınıf seviyesine göre doğrusal sözcük sayısı artışındaki istisnayı oluşturmaktadır. 1. sınıftan 2. sınıfa geçişte neredeyse iki katlık bir fark bulunmaktadır. Türkçe ders kitaplarında 8 tema bulunmaktadır. 1. sınıfa ait Türkçe ders kitaplarının ilk 4 teması ilkokuma yazma kitabında bulunduğundan 1. ve 2. sınıfa ait Türkçe ders kitaplarındaki neredeyse 2 katlık fark normal olarak değerlendirilebilir. Sınıf seviyeleri arasındaki sözcük artışına bakıldığında herhangi bir oranın bulunmadığı görülmektedir. Sözcük sayısı sınıf seviyesi ile birlikte artmasına rağmen sistematik bir artış söz konusu değildir.

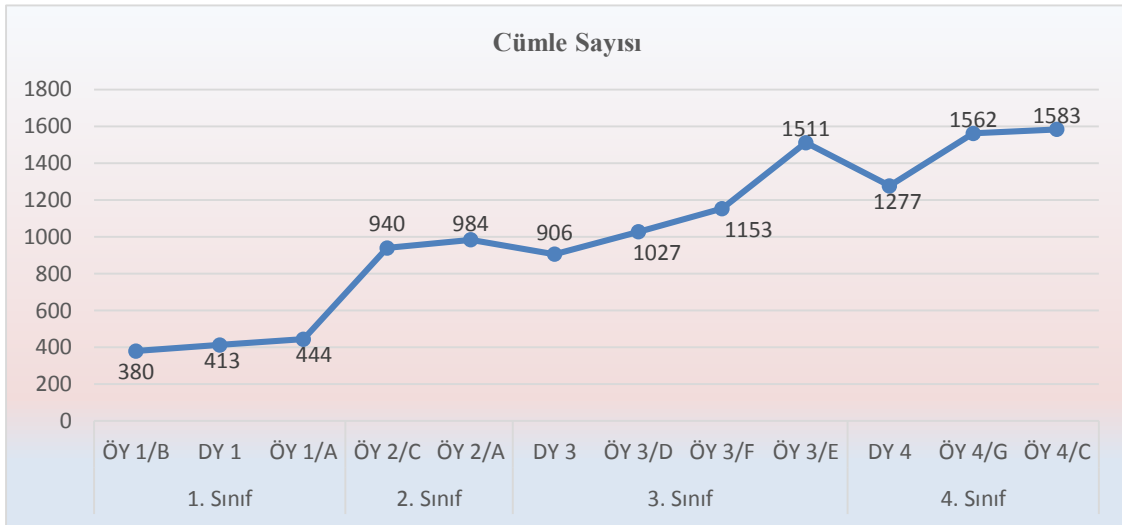
Grafik 2. Sınıf Seviyesine Göre Farklı Sözcük Sayısı

Grafik 2'ye göre sınıf seviyesinin artışıyla birlikte farklı sözcük sayısının arttığı da görülmektedir. Ancak yine ÖY 3/E istisna oluşturarak 4. sınıfa ait bir yayından daha fazla farklı sözcüğü içermektedir. ÖY 3/E'ye bakıldığında 4. Sınıf Türkçe ders kitapları ile daha fazla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Sınıf seviyeleri arasında farklı sözcük sayısı artışında bir oran bulunmamaktadır. Farklı sözcük sayılarının rastgele bir artış içinde olduğu söylenebilir.

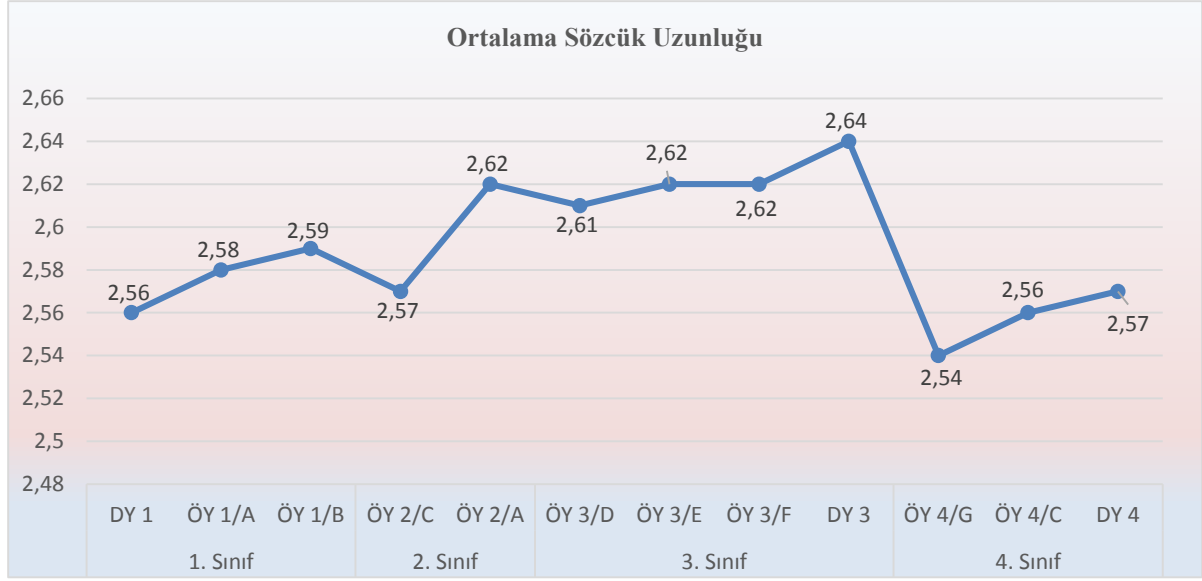
Grafik 3. Sınıf Seviyesine Göre Karakter Sayısı

Grafik 3'teki verilere göre sınıf seviyesi arttıkça toplam karakter sayısının da arttığı görülmektedir. Ancak ÖY 3/E yine 4. sınıfa ait bir Türkçe ders kitabından daha fazla karakter barındırarak istisna oluşturmaktadır. ÖY 3/E karakter sayısı bakımından da 4. Sınıf Türkçe ders kitapları ile daha fazla benzerlik göstermektedir. 2. ve 3. sınıfa ait Türkçe ders kitaplarının arasında diğer sınıflara göre daha az karakter artışı yaşandığı görülmektedir.

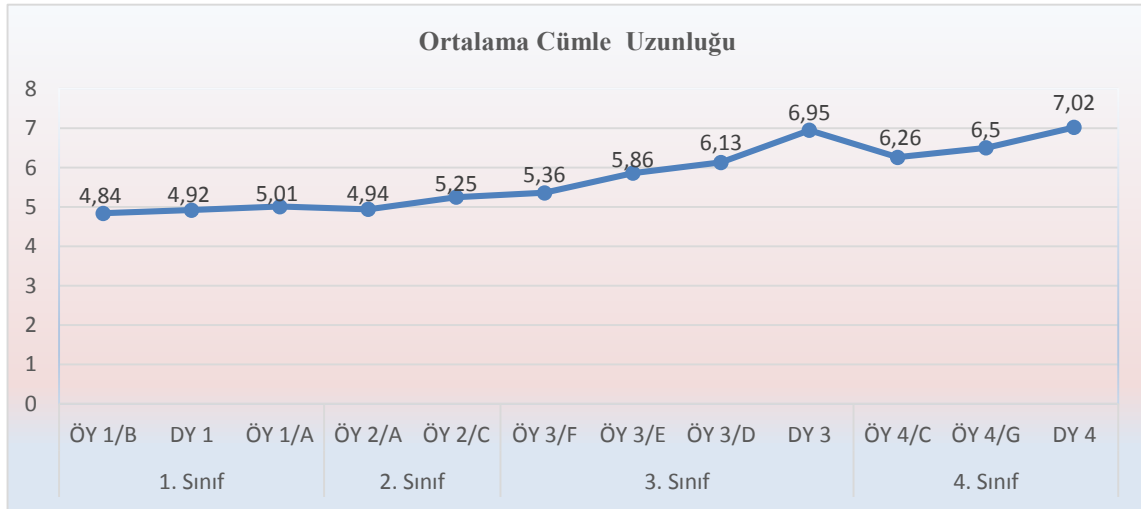
Grafik 4. Sınıf Seviyesine Göre Cümle Sayısı

Grafik 4 incelendiğinde sınıf seviyesi arttıkça toplam cümle sayısının genel olarak artmaktadır. Bununla birlikte bazı yayımların kendinden önceki sınıf seviyesinden daha az cümle barındırdığı görülmektedir. Örneğin DY 3, 2. sınıfa ait Türkçe ders kitaplarından daha az cümleye sahiptir. DY 4 ise ÖY 3/E'den daha az cümleye sahiptir. Cümle sayısında genel olarak artış gözlenirse de aynı seviyedeki Türkçe ders kitaplarının kendi aralarında tutarlılık bulunmamasından dolayı farklı seviyeler arasındaki cümle sayısı farkları çeşitlilik göstermektedir.

Grafik 5. Sınıf Seviyesine Göre Ortalama Sözcük Uzunluğu

Grafik 5'teki verilere göre sınıf seviyesi ile ortalama sözcük uzunluğu arasında belirli bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir. Sözcük uzunlukları sınıf seviyesine ve farklı yayınlara göre çeşitlilik göstermektedir. Ancak bu çeşitlilik birbirine çok yakın değerlerden oluşmaktadır. Sınıf seviyesinin artmasıyla daha uzun sözcüklerin ortalama olarak artması söz konusu değildir. En kısa sözcüklerin bulunduğu yayın 2,54 ile ÖY 4/G'dir. Bu değer 1. sınıf Türkçe ders kitaplarından bile daha düşüktür. 4. sınıf Türkçe ders kitapları ortalama sözcük uzunluğu bakımından 1. sınıf Türkçe ders kitapları ile benzerlik göstermektedir. Ortalama sözcük uzunluğu en yüksek olan yayın ise DY 3'tür. 2. ve 3. sınıf Türkçe ders kitaplarında daha uzun sözcüklerin kullanıldığı görülmektedir.

Grafik 6. Sınıf Seviyesine Göre Ortalama Cümle Uzunluğu

Grafik 6'daki verilere göre sınıf seviyesi arttıkça ortalama cümle uzunluğunun da bir istisna dışında arttığı görülmektedir. DY 3'ün ortalama cümle uzunluğu 4. sınıfa ait iki yayından daha yüksektir. En uzun cümlelerin bulunduğu yayın DY 4'tür. En kısa cümlelerin bulunduğu yayın

ise ÖY 1/B'dir. Sınıf seviyesinin artışı ile cümlelerin uzaması öğrencilerin okuma beceri ele alındığında olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İlkokul Türkçe ders kitaplarını söz varlığı bakımından inceleme amaçlı yapılan çalışmanın sonunda 1. sınıf Türkçe ders kitaplarının kendi aralarında tutarlılık barındırmadığı görülmüştür. 1. sınıf Türkçe ders kitaplarının toplam sözcük sayısı ile toplam cümle sayıları arasında aynı orantı bulunmamaktadır. Burada ortalama sözcük ve cümle uzunluklarının farklı olması kitapların niteliklerini çeşitlendirmektedir. 2. Sınıf Türkçe ders kitaplarının sözcük sayıları, farklı sözcük sayıları ve karakter sayıları arasında farklılıklar vardır. ÖY 2/A'da daha uzun sözcüklerle daha kısa cümleler kurulmuştur ve toplam cümle sayısı diğer yayından daha fazladır. ÖY 2/C'de ise daha kısa sözcükler ile daha uzun cümleler kurulmuştur. 3. sınıfa ait 4 yayından üçü toplam sözcük sayıları bakımından nispeten birbirine daha çok benzerdir. Ancak ÖY 3/E bu üç yayından oldukça farklıdır. Toplam sözcük, farklı sözcük ve karakter sayısı ve cümle sayısı bakımından 4. sınıf Türkçe ders kitapları ile daha fazla benzerlik göstermektedir. ÖY 3/F'de DY 3'ten daha fazla sözcük bulunmaktadır ancak DY 3'ün farklı sözcük sayısı daha fazladır. 4. sınıf Türkçe ders kitaplarının sözcük sayıları birbirinden oldukça farklıdır. Farklı sözcük sayıları ile toplam sözcük sayıları arasında bir oran da bulunmamaktadır. ÖY 4/C'de ÖY 4/G'den daha fazla sözcük bulunmasına karşılık ÖY 4/G'de daha fazla farklı sözcük bulunmaktadır. DY 4'ün cümle sayısı ise diğer yayınlardan oldukça azdır. DY 4'te diğerlerinden daha az sözcük bulunmasına karşılık daha uzun sözcükler ve daha uzun cümleler kullanılmıştır.

Sınıf seviyesi arttıkça toplam sözcük, toplam farklı sözcük, toplam karakter, toplam cümle sayısı ve ortalama cümle uzunluğu genel olarak artmaktadır. Ancak bu artış her sınıf seviyesinde farklı oranlarda gerçekleşmektedir. Ortalama sözcük uzunluğunda ise 1. ve 4. sınıf Türkçe ders kitaplarının en düşük değerlere sahip oldukları görülmüştür. Buradan hareketle sözcük seçiminde sınıf seviyesinin özelliklerine dikkat edilmediği sonucuna ulaşılabılır.

Karadağ'ın (2005) doktora tezinde ve Yalçın'ın (2005) yüksek lisans tezinde incelemiş oldukları 1.sınıf Türkçe ders kitaplarının toplam sözcük sayıları bu çalışmada incelenen ders kitapları ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmadaki 1. sınıf Türkçe ders kitaplarında kullanılan farklı sözcük sayısı Karadağ'ın incelediği yayınlardaki farklı sözcük sayılarıyla yaklaşık değerlere sahiptir. Ancak Yalçın'ın incelemiş olduğu yayındaki farklı sözcük sayısı çok daha fazlayken bu çalışmadaki yayınlara göre daha az sözcük kullanılarak daha fazla farklı sözcüklere yer verilmiştir. 2005'ten bu yana 1. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının gelişimi adına herhangi bir ilerlemenin olmadığı anlaşılmaktadır. Karadağ'ın incelediği 2. sınıf Türkçe ders kitaplarından elde ettiği sonuçlara göre toplam sözcük ve farklı sözcük sayısının bu çalışmada incelenen yayınlarda daha fazla olduğu görülmektedir. 2. sınıf Türkçe ders kitapları geçen yıllar içinde söz varlığını genişletmiştir. Karadağ'ın incelediği 3. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki toplam sözcük ve farklı sözcük sayılarına bakıldığında ise kendi içlerinde benzerlik taşımadığı görülmektedir. Bu çalışmada incelenen dört adet 3. sınıf Türkçe ders kitabı da nitelikleri bakımından çeşitlilik göstermekteydi. İki çalışma kıyaslandığında ise bir yayın hariç Karadağ'ın incelediği kitaplarda söz varlığın daha geniş olduğu görülmektedir. İki çalışma arasında sözcük sayısının değişimi ile kullanılan farklı sözcük arasında orantılı değişikliklere de rastlanılmamıştır. Bu durum ilerleyen yıllar içinde kitap hazırlamada söz varlığı kazanımları bakımından herhangi bir sistematığın planlanmadığı veya uygulanmadığını göstermektedir. Duran'ın (2019) yüksek lisans tezinde Kan ve Karadavut'un (2021) makalelerinde inceledikleri 4. Sınıf Türkçe ders kitaplarına bakıldığında toplam sözcük sayılarının kendi aralarında da bu çalışmada incelenen yayınlarla da uyumlu olmadıkları görülmektedir. Bu çalışmada incelenen

yayınlardaki toplam sözcük sayıları Duran'ın incelediği yayınlardaki toplam sözcük sayılarından oldukça az, Kan ve Karadavut'un incelediği yayınlardan daha fazladır. 4. Sınıf Türkçe ders kitapları hazırlanırken öğrencilerin gelişim düzeylerinin metinlere yansıtılmadığı söylenebilir. Diğer yandan okullarda okutulan farklı yayınlara ait Türkçe ders kitaplarının söz varlığını geliştirmede her öğrenciye aynı imkanı sunmadığı çıkarımı yapılabilir.

Sınıf seviyesinin artmasıyla Türkçe ders kitaplarının söz varlığı da genişletilmelidir. Bütün yayınların ortak kriterlere uymalı öğrencilere ulaşan kaynakların söz varlığı bakımından sahip olduğu farklılıkları en aza indirilmelidir. Öğrencinin sınıf seviyesi arttıkça metinlerde kullanılan sözcük uzunlukları da artmalıdır. Sınıf seviyesi ilerledikçe öğrencilerin daha uzun ve karmaşık cümleleri anlayabilmeleri beklenir. Bu bakımdan öğrencinin gelişimine uygunluğu ve gelişmesine olanak sağlaması adına metinlerin ortalama cümle uzunlukları sınıf seviyesiyle birlikte artmalıdır. Uzmanlarca sözcük öğretim planları oluşturulmalı, hedef sözcükler belirlenmeli, hedef sözcüklerin tekrar sıklığı ve aralığı belirlenmelidir. Oluşturulan stratejiler ve planlar yayınlarca uygulanmalı ve denetlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Amberg, J. S. ve Vause, D. J. (2009). *American English history, structure, and usage* (1.bs.). UK: Cambridge University Press.
- Çavuşoğlu, A. (2006). Ana dili, edinimi, önemi ve geliştirilmesi. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1), 37-46.
- Daharlı, G. (2016). *5. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Dilidüzgün, Ş. (2014). Türkçe öğretiminde sözcük öğretme yöntemlerinin yeterliliği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(17), 234-258. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.771>
- Duran, O. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde yer alan kelime türlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Esgin, A. (2016). Yurt dışında yapılmış söz varlığı çalışmalarının yöntemleri üzerine bir değerlendirme. *Milli Eğitim*, 45(210), 55-83.
- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim 1. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karadağ, Ö. (2019). Aynı sınıf düzeyi için hazırlanan Türkçe ders kitaplarının ortak söz varlığı açısından karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1130-1140. <https://doi.org/10.16916/aded.616942>
- Karadağ, Ö. (2019). *Kelime öğretimi* (2.bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Kan, M. O. ve Karadavut, Z. (2021). Derlem temelli bir karşılaştırma: 4. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1597-1610. <https://doi.org/10.17679/inuefd.952657>
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Hasırcı, S. (2016). *Türkçe öğretimi* (9.bs.). Ankara: Anı Yayınları.
- Keklik, S. (2016). Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığını belirlemeye yönelik çalışmalarda yöntem sorunu. *Milli Eğitim*, 45(210), 31-54.
- Kurudayıoğlu, M. ve Soysal, T. (2016). Cumhuriyet dönemi ortaokul Türkçe dersi öğretim programlarının söz varlığının geliştirilmesi açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 45(210), 115-140.
- Lust, B. (2021). *Anadili edinimi*. (Bayat, N. Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8. sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği. (2021, 14 Ekim). *Resmi Gazete*. (Sayı: 31628). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211014-1.htm>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2021). *Ders kitaplarında okunabilirlik*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2022). *Taslak ders kitabı ve eğitim araçları ile bunlara ait elektronik içeriklerin incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler ve açıklamaları*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Memiş, M. R. (2019). Kelime öğretim stratejileri ölçeği: geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 14(4), 2579-2593. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.29172>
- Özalp, B. (2011). İlköğretim 1. ve 2. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin kelime sayısının kişisel kelime servetine katkısının değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Pehlivan, A. (2003). Türkçe kitaplarında sözcük dağarcığını geliştirme sorunu ve çözüm yolları. *Dil Dergisi*, 0(122), 84-94.
- Tağa, T. (2014). Kelime öğretiminde hedef kelimelerin belirlenmesi. *Milli Eğitim*. 45(210), 163-177.
- Yalçın, S. K. (2005). İlköğretim 1. ve 5. sınıf ders kitaplarındaki söz varlığı unsurlarının eğitsel açıdan değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis. *DS Practice Paper In Brief* 13.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime-cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 87-101.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Children learn most of the words they will use in daily life in this primary school age (Kavcar, Oğuzkan, & Hasırcı, 2016). In this regard, vocabulary teaching activities are carried out in schools. The most frequently used material for vocabulary teaching in schools is Turkish textbooks. Therefore, it is recommended to pay attention to the lengths of words and sentences used in the texts to be taken into Turkish textbooks and to increase the length of words and sentences as the grade level increases (Zorbaz, 2007).

The Ministry of National Education Regulation on Textbooks and Educational Tools published in the Official Gazette dated October 14, 2021 includes some qualifications that should be found in textbooks. In the regulation, which emphasizes paying attention to the developmental characteristics of students, developmental characteristics were not mentioned and it was left unclear which criteria would be applied in this context. This uncertainty is partially clarified with some criteria announced by the Ministry of National Education in 2022. In the statement, attention was also drawn to the preparation of the content in accordance with the grade level and the use of language aimed at improving the vocabulary. However, concrete criteria to be considered according to grade levels. More detailed qualifications for the texts to be selected in the Turkish Language Curriculum (2019) are revealed. Although the program sets out more detailed criteria, it does not contain any criteria for the application of these criteria. In this case, there are different interpretations of the texts selected according to the grade level by the publishers.

Method

In this study, document analysis method was used since it was desired to determine the vocabulary characteristics of Turkish textbooks. In the research, 12 Turkish textbooks approved by the Ministry of National Education were examined. The index program named Cibakaya was used to determine the total number of words and the total number of different words in the books. Calculation of average word length and average sentence length was done from the readabilityindex.com website. The total number of sentences and total characters in the texts used in the books were also calculated on this site. The total number of words was determined with the index obtained from the program called Cibakaya, and these words were brought into

their plain form and different word counts were revealed. The data of the publications at the same grade level and different grade levels were brought together and tabulated and shown on graph.

Conclusion and Discussion

At the end of the study, it was seen that the 1st grade Turkish textbooks were not consistent with each other. There is not the same proportion between the total number of words and the total number of sentences. There are differences between the number of words, the number of different words and the number of characters in the 2nd grade Turkish textbooks. Three of the 4 publications belonging to the 3rd grade are more similar to each other in terms of total word count. However, ÖY 3/E is quite different from these three publications. ÖY 3/F has more words than DY 3, but DY 3 has more different words. The number of words in the 4th grade Turkish textbooks is quite different from each other. There is no ratio between the number of different words and the total number of words. While there are more words in ÖY 4/C than ÖY 4/G, there are more different words in ÖY 4/G. As the grade level increases, the total number of words, total different words, total characters, total number of sentences and average sentence length generally increase. However, this increase occurs at different rates at each grade level. On the average word length, it was seen that the 1st and 4th grade Turkish textbooks had the lowest values. From this point of view, it can be concluded that the characteristics of the grade level are not taken into account in the selection of words.

The total word counts of the first grade Turkish textbooks examined in Karadağ's (2005) doctoral thesis and Yalçın's (2005) master's thesis are similar to the textbooks examined in this study. When we look at the 4th grade Turkish textbooks examined by Kan and Karadavut (2021) in Duran's (2019) master's thesis, it is seen that the total number of words is not in line with the publications examined in this study.

It can be deduced that Turkish textbooks of different publications taught in schools do not offer the same opportunity to every student to improve their vocabulary.